

TORSTEN IVERSEN

OBLIGATIONS

PÅ GRUNDLAG AF
BERNHARD GOMARDS OBLIGATIONSRET

3. DEL

RET

Torsten Iversen
Obligationsret 3. del
3. udgave, 1. oplag

© 2018 by forfatteren og Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Jurist- og Økonomforbundets Forlag/Djøf Forlag er godkendt af
Uddannelses- og Forskningsministeriet som pointgivende forlag i den bibliometriske
forskningsindikator. For at en publikation kan opnå point, er kravet herfor, at forlaget
skal benytte fagfællebedømmelse, hvilket vil sige, at en ekstern forsker har bedømt
forskningens kvalitet inden værkets publicering.

Publikationen er fagfællebedømt

Omslag: Marianne Tingkov
Tryk: Clemens

Printed in Denmark 2018
ISBN 978-87-574-3479-8
ebog ISBN 978-87-7198-190-2

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Torsten Iversen

Obligationsret

3. del

3. udgave

På grundlag af

Bernhard Gomard: Obligationsret

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2018

Torsten Iversen
Obligationsret 3. del
3. udgave, 1. oplag

© 2018 by forfatteren og Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

Jurist- og Økonomforbundets Forlag/Djøf Forlag er godkendt af
Uddannelses- og Forskningsministeriet som pointgivende forlag i den bibliometriske
forskningsindikator. For at en publikation kan opnå point, er kravet herfor, at forlaget
skal benytte fagfællebedømmelse, hvilket vil sige, at en ekstern forsker har bedømt
forskningens kvalitet inden værkets publicering.

Publikationen er fagfællebedømt

Omslag: Marianne Tingkov
Tryk: Clemens

Printed in Denmark 2018
ISBN 978-87-574-3479-8
ebog ISBN 978-87-7198-190-2

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	11
---------------------	----

AFSNIT V

Kapitel 17. Anticiperet misligholdelse. Almindelige regler og særregler om en kontrahents insolvens	15
1. Aktuel og forventet misligholdelse	15
2. Umulighed	22
3. Leveringsnægtelse	22
3.1. Ophævelse eller fastholdelse	22
3.2. Risiko for misligholdelse	23
3.3. Pligt til reklamation og vejledning	24
4. Misligholdelse med én ud af flere ydelser iht. samme aftale eller af én af flere aftaler	25
4.1. Misligholdelse med én ud af flere ydelser iht. samme aftale	25
4.2. Misligholdelse af én af flere aftaler	30
5. Debtors svigtende betalingsevne, rekonstruktionsbehandling og konkurs	31
5.1. Introduktion til kreditorforfølgning og kontraktsforhold	31
5.2. Hovedpunkter i lovgivningen om insolvens og kontraktsforhold	36
5.3. Standsningsret	46
5.3.1. Standsningsrettens baggrund	46
5.3.2. Standsningsrettens indhold og udøvelse	51
5.3.3. Standsningsrettens beskyttelse over for tredjemand ...	53
5.3.4. Standsningsrettens ophør	54
5.4. Medkontrahentens hæveadgang	55
5.4.1. Ophævelse på grund af aktuel misligholdelse	55
5.4.2. Ophævelse, opsigelse og indtræden ved konkurs	57
5.4.3. Ophævelse af kontrakter, som er delvis opfyldt før konkursen	59
5.5. Medkontrahentens krav om opfyldelse af kontrakten	61
5.5.1. Opfyldelse in natura	61
5.5.2. Erstatning af opfyldelsesinteressen	63

5.6.	Overgivelse af medkontrahentens ydelse efter konkurs eller indledning af rekonstruktionsbehandling	64
5.6.1.	Overgivelse efter afsigelse af konkursdekret	64
5.6.2.	Overgivelse efter indledning af rekonstruktionsbehandling	66
5.7.	Vedvarende kontrakter i konkurs og rekonstruktion	67
5.7.1.	Konkursboets mulighed for at indtræde i vedvarende kontrakter	67
5.7.2.	Rekonstruktionsskyldnerens mulighed for at videreføre vedvarende kontrakter	69
5.7.3.	Retsvirkningerne af konkursboets indtræden	70
5.7.4.	Retsvirkningerne af rekonstruktionsskyldnerens videreførelse	72
5.7.5.	Ekstraordinær opsigelsesadgang i konkurs og rekonstruktion	73
5.7.6.	Konkursregulering	78
5.7.7.	Rekonstruktionsregulering	82
5.7.8.	Betydningen af udlejers og lejers konkurs og rekonstruktion	83
5.7.8.1.	Lejekontrakten ved udlejerens konkurs og rekonstruktion	83
5.7.8.2.	Lejekontrakten ved lejerens konkurs og rekonstruktion	86
5.7.9.	Arbejdskontrakter – arbejdsgiverens konkurs og rekonstruktion	89
5.7.10.	Tidligere restancer og andre »gamle krav« i vedvarende kontraktsforhold	95
5.8.	Kontrakter, som er undtaget fra indtræden og videreførelse	97
5.8.1.	Kontrakter om ydelser, som er undtaget fra kreditorfølgning	97
5.8.2.	Konkurs og rekonstruktion som ophørs- og ophævelsesgrund	99
5.8.2.1.	Kontrakter om personligt arbejde mv.	99
5.8.2.2.	Kontrakter, hvor en rekonstruktionsskyldner eller et konkursbo er uegnet som kontraktspart	101
5.9.	Konkurs- og rekonstruktionsreglernes præceptivitet	103

AFSNIT VI. Kreditorskifte og debitorskifte

Kapitel 18. Overdragelse af fordringer	109
1. Hovedreglen: fri overførlighed	109
2. Simple fordringer	112
3. Faktorer af betydning for fordringens værdi	113
4. Begrænsninger af overførligheden	116
5. Gældsbrevsloven og dens anvendelsesområde	116
6. Retsforholdet mellem kreditor og debitor	119
7. Retsforholdet mellem overdrager og omsætningserhverver	120
8. Overdragelse af simple fordringer	121
8.1. Debitors indsigelser	121
8.2. Omsætningserhververens prioritetsstilling	125
8.2.1. Hovedreglen i GBL § 31	125
8.2.2. Særregler i gældsbrevsloven	129
8.3. Kravene til en denuntiation efter GBL § 31	130
8.3.1. Tydelig og klar	130
8.3.2. Kommet frem	132
8.3.3. Til debitor	132
8.3.4. Denuntiation ved meddelelse til andre end debitor	133
9. Andre erhververs prioritetsstilling	136
10. Legitimation som kreditor over for debitor	136
11. Transport af fordringer efter gensidigt bebyrdende kontrakter	139
11.1. Hovedreglen: fri overførlighed med bevaring af gensidighedsforholdet	139
11.2. Indsigelser begrundet i gensidighedsforholdet	142
11.3. Entreprenørtransporter. Fortrinsret for vedkommende transporter	146
12. Ansvar for modtageren af denuntiation	150
13. Uoverførlige fordringer	152
13.1. Sociale ydelser og andre offentligretlige pengekrav	152
13.2. Private fordringer	152
13.2.1. Arbejdsvederlag	152
13.2.2. Erstatning og godtgørelse for personskade	154
13.2.3. Personlige fordringer	155
13.2.4. Aftaler om uoverdragelighed	156

Kapitel 19. Negotiable dokumenter og fondsaktiver	159
1. Hovedpunkter i reglerne om negotiabilitet	159
2. Oversigt over negotiable dokumenter	166
2.1. Omsætningsgældsbreve	166
2.1.1. Ihændeavgældsbreve	166
2.1.2. Ordregældsbreve	166
2.1.3. Pantebreve i fast ejendom, registrerede skibe eller luftfartøjer	167
2.1.4. Gældsbreve, der utvetydigt angiver, at de er omsætningsgældsbreve	169
2.2. Ejerbeviser, fondsaktiver, konnossementer, livsforsikringspolicer	169
3. Betingelserne for ekstinktion af indsigelser og rettigheder ved overdragelse af negotiable dokumenter	173
3.1. Fælles grundbetingelser for ekstinktiv erhvervelse	173
3.1.1. Overdragelse	173
3.1.2. God tro	177
3.1.3. Gyldig og uomstødelig erhvervelse	179
3.1.4. Overgivelse	179
3.2. Svage (fortabelige) og stærke (ufortabelige) indsigelser	180
3.2.1. Hovedreglen	180
3.2.2. Særregler om terminsydelser (renter og tidsfæstede afdrag)	183
3.3. Gældsbrevsindehaverens legitimation	184
4. Overdragelsens gyldighed. Overdragerens umyndighed	186
5. Legitimationen som kreditor	189
6. Prioritetsbeskyttelse	192
 Kapitel 20. Debitorskifte	 195
1. Hovedreglen om debitorskifte	195
2. Fordringer, som er sikrede ved pant i fast ejendom (gældsovertagelse)	199
3. Fordringer som er sikrede på anden måde end ved pant i fast ejendom	203
4. Virkningerne af en aftale om debitorskifte	204
4.1. Hovedreglen	204
4.2. Overtagelse af pantegæld ved overdragelse af fast ejendom ...	206
4.3. Hæftelsen for gæld og byrder ved virksomhedskøb	210
5. En juridisk persons identitet	214
6. Personskifte: terminologi og konstruktion	215

AFSNIT VII. Fordringers ophør

Kapitel 21. Opfyldelse	219
1. Ophørsmåder	219
2. Prækclusion	220
3. Deponering	220
4. Datio in solutum og novation	222
5. Opfyldelse	223
5.1. Erlæggelse på rette sted i rette tid	223
5.2. Afskrivning på én af flere fordringer eller en bestemt del af fordringen	226
6. Betaling af afdrag	229
6.1. Hovedreglen om afdragsbetaling	229
6.2. Undtagelser om afdragsbetaling	230
7. Efterbetaling	231
8. Conductio indebiti	236
9. Saldokvittering	245
Kapitel 22. Modregning	249
1. Funktion, hovedregler og terminologi	249
2. Gennemførelsen af modregning	255
2.1. Fordringer, som ikke er konnekse	255
2.2. Konnekse fordringer	256
3. Grundbetingelser for modregning	257
3.1. Udjævnighed (komputabilitet)	257
3.2. Afviklingsmodenhed	259
3.3. En retskraftig modfordring	260
3.4. Modregning med omtvistelige modkrav (likviditet)	260
3.4.1. Det procesretlige likviditetskrav	260
3.4.2. Det materielretlige likviditetskrav	262
3.5. Gensidighed	265
3.5.1. Hovedreglen	265
3.5.2. Identitet	267
3.5.2.1. Koncerner	267
3.5.2.2. Den offentlige sektor	268
3.5.3. Modregning efter overdragelse af hovedfordringen ...	270
3.5.3.1. Simple hovedfordringer	270
3.5.3.2. Negotiable hovedfordringer	272

4.	Effektiv betaling	274
4.1.	Hovedsynspunkter	274
4.2.	Aftale om effektiv betaling	275
4.3.	Hovedfordringen fritaget for udlæg	276
4.4.	Beskyttelse af nødvendig indtægt	277
4.4.1.	Løn og feriepenge	277
4.4.1.1.	Løn, pension og provision	277
4.4.1.2.	Feriepenge	279
4.4.1.3.	Pension	280
4.4.2.	Underholdsbidrag og personskadeserstatningskrav ...	280
4.5.	Beskyttelse af indskudskapitalen i selskaber med begrænset ansvar	281
4.6.	Beskyttelse af kreditors (hovedmandens) dispositionsfrihed ...	282
4.7.	Beskyttelse imod uretmæssig tilvejebringelse af modregningsadgang?	286
5.	Modregning med konnekse fordringer	288
5.1.	Begrundelsen for den udvidede modregning	288
5.1.1.	Begrebet konneksitet	288
5.1.2.	Slægtskabet mellem indsigelser og konnekse modkrav	288
5.1.3.	Begrundelsen for udvidet modregningsadgang ved konneksitet	289
5.2.	Særregler om konneks modregning	291
5.2.1.	Modregningen har virkning ex tunc	291
5.2.2.	Gensidighedsbetingelsen fraviges	293
5.2.3.	Retten til effektiv betaling begrænses	294
6.	Modregning i konkurs	294
6.1.	Hovedreglerne	294
6.1.1.	Ret til modregning med det fulde pålydende	294
6.1.2.	Begrænsning af modregningsretten af hensyn til fordringernes beskaffenhed	297
6.1.2.1.	Modregning udelukket pga. manglende udjævnelighed	297
6.1.2.2.	Modregning udelukket pga. krav om effektiv betaling el. lign.	297
6.1.3.	Modregningsretten begrænses af omstødsereglerne	298
6.1.4.	Udvidet modregningsadgang ved aftaler om netting .	299

6.2. Krav til modfordringen	299
6.2.1. Tiden for stiftelsen af modfordringen og dens prioritetsstilling	299
6.2.2. Tiden for erhvervelsen af modfordringen	303
6.3. Krav til hovedfordringen	304
7. Valg mellem flere fordringer	309
8. Aftalt modregning	310
Kapitel 23. Forældelse og passivitet	313
1. Forældelse og passivitet	313
1.1. Forældelsesreglernes baggrund og formål	313
1.2. Andre regler om passivitet	317
1.2.1. Regler om frister for fremsættelse af krav og indsigelser	317
1.2.2. Reklamation	318
1.2.3. En almindelig passivitetsgrundsætning	323
1.3. Forskelle mellem forældelse og andre regler om passivitet	327
2. Forældelsens retsvirkning	328
3. Forældelsesfristernes begyndelsestidspunkt og længde	333
3.1. Indledning – en kort og en lang frist	333
3.2. Begyndelsestidspunktet	334
3.3. Hovedreglerne: 3 år og 10 år (eller 30 år). Suspension	339
3.4. Særlige regler om frister på 5 år, 10 år og 20 år samt tillægsfrister	341
4. Forældelsens suspension	344
5. Forældelsens afbrydelse	348
5.1. Afbrydelse – egentlig og foreløbig – og overgangsreglen	348
5.2. Afbrydelse ved debtors anerkendelse	348
5.3. Afbrydelse ved retsforfølgning eller på anden måde	350
5.4. Foreløbig afbrydelse. Tillægsfrister	353
6. Forældelsesreglernes fravigelighed eller mangel på samme	356
7. Erstatning for skade forvoldt ved forbrydelse eller svig	359
8. Uforældelige krav	360
9. Forholdet til 1908-loven og DL 5-14-4. Overgangsregler	361
9.1. Hovedtræk af de hidtil gældende regler	361
9.2. Overgangsregler	362
Forkortelsesliste	363
Litteraturliste	365

Domsregister	375
Lovregister	385
Sagregister	395

Forord

Denne fremstilling udgør en del af værket »Obligationsret«, som blev grundlagt af professor Bernhard Gomard med udgivelsen af førsteudgaver af 1. del i 1983 (2. udg. 1989), 2. del i 1991, 3. del i 1993 og 4. del i 1994.

1. del, der fortrinsvis omhandler *misligholdelsens former*, udkom i 5. udg. i 2016. 2. del, der beskriver *misligholdelsesbeføjelserne*, udkom i 4. udg. i 2011. 3. del, der behandler emner som *kreditor- og debitorskifte samt fordringers ophør*, udkom i 2. udg. i 2009. 4. del, der omhandler *solidariske skyldforhold*, udkom i 2. udgave i 2017. Dermed forelå i 2017 alle dele i en udgave, der var ajourført og bearbejdet af mig.

Efter aftale med Bernhard Gomard viderefører jeg nu fremstillingen i eget navn, og jeg udgiver hermed for anden gang en ny bearbejdning af 3. del. Kapitelinddelingen er uændret, men nye afsnit er kommet til, og andre er gået ud. Sammenligner man den nu foreliggende udgave med førsteudgaven, vil man se, at der reelt er tale om en ny bog. Størstedelen af teksten er om- eller nyskrevet. Som følge af ændringerne i lovgivningen siden 1993 – bl.a. nye regler om digital tinglysning i 2006, om forældelse i 2007, om rekonstruktion i 2011 og om meget andet (herunder om betalinger, hvidvask og kapitalmarkeder) – og tilkomsten af mange nye retsafgørelser og litterære bidrag er det begrænset, hvad der står tilbage af den oprindelige tekst, der blev trykt for 25 år siden.

Fremstillingens samlede formål at formidle et overblik over *gældende* dansk obligationsret og at give en redegørelse for almindelige obligationsretlige principper i dansk ret. Fremstillingen hviler på den overbevisning, som Henry Ussing gav udtryk for i U 1934 B s. 292, nemlig »at det – hvad enten man saa kalder det Videnskab eller ej – er nødvendigt at skrive dogmatiske Fremstillinger, der søger at fremstille ‘gældende Ret’«. Ussings tekst, der fortjenstfuldt er gravet frem af Lars Hedegaard Kristensen i disputatsen »Studier i erhvervsfinansieringsret« (2003), hvor den gengives s. 5, fortsætter: »Det, vi plejer at kalde gældende Ret, har intet med Forestillinger om en højere ‘Gyl-dighed’ at gøre, men betegner for dem, der fremstiller et lands gældende Regler indre Ret under rolige Forhold, kun et System af Retsregler, der efter Forf.’s Mening egner sig til nu for Tiden at anvendes af de retsudøvende Myndigheder. Det er dels Oplysninger om Love, dels Udtalelser om, hvad Forf. som Retsudøver vilde føle sig motiveret til at gøre, og hvad han derfor

anbefaler de retsudøvende Myndigheder at lade sig motivere af. Efter min Mening er dette Kærnen i Juraen. [...] Dogmatikerne kan derfor med Sindsro fortsætte deres Arbejde, men de bør selvfølgelig efterprøve, hvorvidt deres Tanker er paavirket af metafysiske Ideer«.

Skønt formålet er at redegøre for gældende *dansk* ret, indeholder fremstillingen en række henvisninger til norsk, svensk, tysk, engelsk, fransk ret og US-amerikansk ret. Særligt for et lille land med en åben økonomi er det nødvendigt at orientere sig om, hvad der gælder i de dele af den store verden, som landet har særligt samkvem og samhørighed med. Der henvises i fremstillingen også til de lovgivningsovervejelser, der er kommet til udtryk i nogle nyere europæiske »privatkodifikationer«, nemlig DCFR (*Draft Common Frame of Reference*), PECL (*Principles of European Contract Law*) og UPICC (*Uniform Principles of International Commercial Contracts*).

En række gode kolleger har på forskellig måde – bl.a. ved gennemlæsning af udvalgte dele og ved påpegning af forskellige fejl eller uklarheder – ydet mig hjælp til den foreliggende nyudgivelse. Det gælder (i alfabetisk rækkefølge) professorerne Susanne Karstoft, Lars Hedegaard Kristensen, Lars Henrik Gam Madsen og Palle Bo Madsen. Videnspartner, advokat, adj. professor Lars Lindenchrone Petersen har læst korrektur – og i vanlig stil på rekordtid bidraget markant til at reducere antallet af såvel formelle som materielle fejl. Jeg beder alle de nævnte modtage min bedste tak for deres bistand.

Stud. jur. Andreas Rye-Andersen har med flid og dygtighed udarbejdet re gistrene, hvilket jeg takker for.

Der anføres ikke længere numre på love mv., medmindre der er særlig grund hertil. De fleste love kan let findes ved anvendelse af kaldenavne eller stikord. Der er i almindelighed ikke taget hensyn til materiale, der er fremkommet efter den 3. januar 2018.

Aarhus i januar 2018

Torsten Iversen

AFSNIT V

Anticiperet misligholdelse. Almindelige regler og særregler om en kontrahents insolvens

1. Aktuel og forventet misligholdelse

Bliver en fordring ikke behørigt opfyldt, siges der at foreligge misligholdelse (kontraksbrud) fra debtors side. Misligholdelsen er *aktuel*, fordi ydelsen fra debtors side ikke er erlagt til rette tid eller i rette stand eller mængde, eller fordi den i øvrigt ikke lever op til de krav, kreditor kan stille på grundlag af kontrakten.

Allerede inden debtors pligt til at opfylde er blevet aktuel, kan der optræde tegn på, at fordringen med større eller mindre sandsynlighed ikke vil blive opfyldt, således som den skal efter kontrakten eller et andet foreliggende retsgrundlag: En sælger har f.eks. for nylig ikke opfyldt en tilsvarende aftale over for en anden kunde. En entreprenør har vist sig ude af stand til at aflevere en lignende byggeopgave til tiden. En leverandør meddeler sin medkontrahent, at han ønsker kontrakten genforhandlet, eventuelt med tilføjelse af, at han ikke kan eller vil opfylde kontrakten i dens nuværende form. Afvisning af at opfylde kan skyldes uenighed mellem parterne om forståelsen af kontrakten. Leverandøren er måske af den opfattelse, at han har forbeholdt sig ret til at sælge til anden side, eller at han ikke længere er bundet af kontrakten, fordi der uventet er indtrådt betydelige prisstigninger på de nødvendige råvarer. En opfyldelsesvægring kan være ubetinget eller betinget. Den er ubetinget, hvis debitor definitivt erklærer, at han ikke kan eller vil opfylde kontrakten. Den er betinget, hvis debitor erklærer, at han ikke kan eller vil opfylde kontrakten, medmindre kreditor giver ham nogle indrømmelser. Debitor kan f.eks. betinge sig en vis henstand eller et forhøjet vederlag, eller at kreditor på et eller flere punkter erklærer sig enig i debtors forståelse af kontrakten.

Der kan næppe uden videre opstilles en almindelig hovedregel om, at ethvert løfte om et forhøjet vederlag, som debitor har opnået fra kreditor ved trussel om misligholdelse, er

ugyldigt.¹ Det er naturligvis »ulovligt« – eller mere præcist: retsstridigt – hvis en part forsætligt eller uagtsomt undlader at opfylde de forpligtelser, han har påtaget sig ved en kontrakt. En part vil imidlertid i en lang række tilfælde være erstatningsansvarlig for misligholdelse, der ikke kan tilregnes ham, dvs. som hverken skyldes hans forsætlige eller uagtsomme adfærd. Det kan derfor være vanskeligt at drage en klar sondring imellem en *oplysning* om, at der kan komme til at foreligge misligholdelse (f.eks. pga. debtors penge-mangel), og en *trussel* om, at misligholdelse vil indtræde. Hvis kreditor for at afværge risikoen for misligholdelse går ind på at yde debitor et højere vederlag, vil kreditors løfte i hvert fald ikke i alle tilfælde kunne tilsidesættes som ugyldigt i henhold til AFTL § 29, hvor kreditor senere måtte gøre gældende, at der forelå ulovlig tvang fra debtors side. En række andre forhold kan spille ind i vurderingen af, om kreditors løfte om forhøjet vederlag kan tilsidesættes som ugyldigt, herunder parternes relative styrkeforhold, omfanget af debtors udnyttelse af kreditor og graden af rimelighed bag debtors krav. Kreditor må i nogle tilfælde siges at have taget en *standpunktsrisiko*: Enten må han afvise debtors krav som uretmæssigt og stå på sin ret i henhold til kontrakten, eller også må han gå ind på debtors krav og acceptere det nye aftalegrundlag. Situationen kan minde lidt om det tilfælde, hvor en sælger over for sin køber er kommet i en tvangssituation, fordi sælgeren savner fornøden adkomst til det solgte. Hvis sælgeren skaffer sig adkomsten fra tredjemand, der tager sig godt betalt, kan sælgeren som udgangspunkt ikke bagefter kræve delvis tilbagebetaling under påberåbelse af, at der foreligger udnyttelse fra tredjemands side, sml. U 1969.187 V og *Jens Evald*: Retsmisbrug i formueretten s. 258 f. Se også U 2016.3371 H og *Palle Bo Madsen* i Aftaler og mellemmand s. 166 samt – om kreditors pligt til tabsbe-grænsning, hvor debitor tilbyder en ny aftale – U 1975.588/2 H og U 2009.1814 H.² I engelsk ret kan spørgsmålet komme til at foreligge som et spørgsmål om *consideration*, jf. afgørelsen *Williams v. Roffey Bros. & Nicholls (Contractors) Ltd.*,³ hvor en bygherre til-sagde en entreprenør, der var kommet i økonomiske vanskeligheder, et yderligere vederlag for at færdiggøre arbejdet i henhold til aftalen. Der fandtes at foreligge et bindende løfte.

En leveringsnægtelse, som er begrundet i, at leverandøren *med urette* gør gældende, at han ikke er bundet af kontrakten, er en uberettiget annullation.⁴

En parts uberettigede annullation er (ligesom hans uberettigede ophævelse) en hævebegrun-dende og ansvarspådragende misligholdelse, der giver modparten ret til at hæve kontrakten (»kontraophæve«) og kræve erstatning. Der kræves ikke noget ansvarsgrundlag ud over den uberettigede annullation eller ophævelse. Anderledes udtrykt: Ansvarsgrundlaget for debitor er i sådanne tilfælde objektivt. Selv hvis debitor med rimelighed antog, at han kunne annul-

1. Jf. diskussionen mellem *Gomard* i U 1954 B s. 78 og U 1956 B s. 6 og *Frederik Vin-ding Kruse* i U 1955 B s. 249 og U 1956 B s. 33. Diskussionen er indgående behand-let af *Stuer Lauridsen*: Studier i retspolitisk argumentation s. 194 ff., s. 264 ff. og s. 271 ff. Se også *Ussing*: Aftaler s. 138 samt *Gomard m.fl.*: Almindelig kontraktsret s. 139 f. med henvisninger til retspraksis.
2. Jf. 2. del, kap. 12, afsnit 6.2 og sml. *Torsten Iversen*: Erstatningsberegning s. 705 ff.
3. [1990] 2 WLR 1153.
4. Jf. 1. del, kap. 1, afsnit 3.3.